

ním výměrem. Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne oznámení platebního výměru.

(4) Správce daně může rozhodnout o zvýšení pokuty podle odstavce 2 až na 50 000 Kč, pokud neodstraní vady podání podle § 74 odst. 1 písm. c) nebo d) závažně ztěžuje správu daní.

(5) Pokutu lze uložit nebo rozhodnout o povinnosti ji platit nejpozději do 3 let ode dne, ve kterém došlo k porušení povinnosti.

Společná ustanovení pro řízení o pokutě

§ 248

(1) Při stanovení výše pořádkové pokuty nebo pokuty za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy dbá správce daně, aby pokuta nebyla v hrubém neproměru k významu porušené povinnosti a k závažnosti následku pro správu daní.

(2) Pořádková pokuta a pokuta za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy je splatná do 15 dnů ode dne právní moci rozhodnutí o jejím uložení.

(3) Správce daně, který pořádkovou pokutu nebo pokutu za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy uložil, nebo rozhodl o povinnosti ji platit, spravuje i její placení a pokuta je příjmem veřejného rozpočtu, ze kterého je hrazena jeho činnost.

Zjednodušené řízení o uložení pokuty

§ 249

(1) Pokud pořádková pokuta nebo pokuta za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy nepřesahuje 5 000 Kč a pokud ten, komu je pokuta ukládána, důvody a výši ukládané pokuty uzná a současně pokutu uhradí na místě, správce daně uvede její výši a důvody do protokolu pořizovaného o jednání, při němž nastaly důvody pro uložení pořádkové pokuty nebo byly zjištěny důvody pro uložení pokuty za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy. Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat.

(2) Pořádková pokuta nebo pokuta za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy uložena podle odstavce 1 je splatná zaprotokolováním rozhodnutí. **Skutečnost, že došlo k úhradě pokuty na místě, se uvede v protokolu.** Osoba, které byla takto uložena pokuta, obdrží stejnopis protokolu i bez vyžádání.

(3) ☒

§ 250

Pokuta za opožděné tvrzení daně

(1) Daňovému subjektu vzniká povinnost uhradit pokutu, nepodá-li daňové přiznání nebo dodatečné daňové přiznání, ačkoliv měl tuto povinnost, nebo učinil-li tak po stanovené lhůtě, a toto zpoždění je delší než 5 pracovních dnů, ve výši

- 0,05 % stanovené daně za každý následující den prodlení, nejvýše však 5 % stanovené daně,
- 0,05 % stanoveného daňového odpočtu za každý následující den prodlení, nejvýše však 5 % stanoveného daňového odpočtu, nebo

c) 0,01 % stanovené daňové ztráty za každý následující den prodlení, nejvýše však 5 % stanovené daňové ztráty.

(2) Plátcí daně vzniká povinnost uhradit pokutu, nepodá-li hlášení, vyúčtování, následně hlášení nebo dodatečné vyúčtování, ačkoliv měl tuto povinnost, nebo učinil-li tak po stanovené lhůtě, a toto zpoždění je delší než 5 pracovních dnů, ve výši 0,05 % z celkové částky daně, kterou byl povinen v hlášení nebo vyúčtování uvést za každý následující den prodlení, nejvýše však 0,5 % z celkové částky daně, kterou byl povinen v hlášení nebo vyúčtování uvést.

(3) Pokuta za opožděné tvrzení daně vzniká v důsledku pozdního podání daňového tvrzení se nepředepíše a daňovému subjektu nevzniká povinnost ji uhradit, dosáhne-li její výše $\frac{2}{3}$ částku menší než 1 000 Kč.

(4) V případě, kdy daňový subjekt nepodá daňové tvrzení, ačkoliv měl tuto povinnost, a neučiní tak ani dodatečně po dobu, kdy možnost podat toto tvrzení trvá, použije se při výpočtu částky podle odstavce 1 nebo 2 stanovená horní hranice; výše pokuty za opožděné tvrzení daně v tomto případě činí vždy nejméně 500 Kč.

(5) Maximální výše **pokuty** nesmí být vyšší než 300 000 Kč.

(6) O povinnosti platit pokutu rozhodne správce daně platebním výměrem. Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne oznámení platebního výměru.

- daňový subjekt podá daňové tvrzení do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro jeho podání a
- v daném kalendářním roce nebylo správcem daně u daňového subjektu v době vydání platebního výměru zjištěno jiné prodlení při podání daňového tvrzení.

(8) Základem pro výpočet pokuty za opožděné tvrzení daně je výše daně, daňového odpočtu nebo daňové ztráty stanovená ve vyměřovacím nebo doměřovacím řízení, která souvisí s opožděným podáním daňovým tvrzením.

§ 251

Penále

(1) Daňovému subjektu vzniká povinnost uhradit penále z částky doměřené daně tak, jak byla stanovena oproti poslední známé dani, ve výši

- 20 %, je-li daň zvyšována,
- 20 %, je-li snižován daňový odpočet, nebo
- 1 %, je-li snižována daňová ztráta.

(2) Správce daně sníží penále podle odstavce 1 písm. a) o penále podle odstavce 1 písm. c), pokud povinnost k jeho úhradě vznikla z důvodu uplatnění ztráty v rozsahu snížení daňové ztráty, které bylo penalizováno.

(3) Správce daně rozhodne o povinnosti uhradit penále platebním výměrem. Penále je splatné do 30 dnů ode dne oznámení platebního výměru, nejdříve však ke stejnému dni jako stanovená daň, ze které se toto penále vypočte.

(4) Povinnost uhradit penále nevzniká z daně dodatečně tvrzené v dodateč-

Poznámky ke změnám:

§ 249 odst. 2 a 3 ► Vypouští se povinnost Ministerstva financí vydávat stvrzenky o úhradě pořádkové pokuty nebo pokuty za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy z důvodu jejich omezené použitelnosti. Tyto pokuty § 249 daňového řádu nebyly od roku 2020 vůbec ukládány. (Novela zákonem č. 218/2025 Sb., účinnost změny dnem 1. července 2025)

§ 250 odst. 3, 5 a 8 ► Z důvodu právní jistoty byl upřesněn text uvedených odstavců tak, aby lépe odpovídal stávající správní praxi při aplikaci minimálního a maximálního limitu pro výši pokuty za opožděné tvrzení daně. Výše pokuty za opožděné tvrzení daně je tvořena procentní částkou počítanou za každý den prodlení a je zastropována jednak maximálním procentem (zpravidla 5 %), ale také maximální hodnotou pro všechny daňové subjekty stanovenou v odstavci 5 (300 000 Kč). Minimální hodnota postihu za opožděné podání daňového přiznání, hlášení, vyúčtování, a to i v případě dodatečných či následných podání, je upravena v odstavci 3 (1 000 Kč). Vedle toho je výše pokuty za opožděné tvrzení daně poloviční, pokud (i) daňový subjekt podá řádné daňové tvrzení nebo dodatečné daňové tvrzení do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro jeho podání a (ii) v daném kalendářním roce nebylo správcem daně u daňového subjektu v době vydání platebního výměru zjištěno jiné prodlení při podání řádného nebo dodatečného daňového tvrzení (odstavec 7).

Konkrétní princip výpočtu pokuty za opožděné tvrzení daně je tak v daňovém řádu modifikován (i) prvky zohledňujícími hospodárnost, resp. nízký základ pro výpočet pokuty, (ii) prvkem v podobě maximální hranice trestu odpovídající závažnosti skutkové podstaty opožděného tvrzení daně, a (iii) prvky, které v důsledku zákonem garantovaného „změkčení“ zvyšují ochotu daňových subjektů k aktivní spolupráci při odstraňování negativních důsledků neplnění zákonných povinností (podání příslušného daňového tvrzení po uplynutí lhůty pro jeho podání). Vedle úpravy v daňovém řádu může být výše pokuty za opožděné tvrzení daně přizpůsobena specifickým jednotlivých daní různými korekčními mechanismy, jako je tomu např. v právní úpravě zákona o daních z příjmů – konkrétně v jeho ustanovení § 38o, podle něhož se pokuta za opožděné tvrzení daně u daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob snižuje na desetinu, je-li část dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti, ze kterých plátcé daně srážlí zálohu na daň, vyšší než 50 % celkového základu daně.

Aplikace limitu minimální (potažmo maximální) výše pokuty za opožděné tvrzení daně se uplatní až v případě výpočtu konečné částky pokuty, tj. nastoupí až po případném snížení pokuty na polovinu (popř. desetinu).

Do odstavce 8 bylo doplněno pravidlo, podle něhož je základem pro výpočet pokuty za opožděné tvrzení daně výše daně, daňového odpočtu nebo daňové ztráty stanovená ve vyměřovacím nebo doměřovacím řízení, která souvisí s opožděným podáním daňovým tvrzením. Jinými slovy, pokuta za opožděné tvrzení daně sleduje osud daně (ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 daňového řádu) pouze ve vztahu k dílčímu řízení, které souvisí s opožděným podáním daňovým tvrzením (tj. vyměřovacím nebo doměřovacím řízením), nikoliv ve vztahu k poslední známé dani (jako celku). Dojde-li následně ke změně poslední známé daně v důsledku dalšího dílčího (doměřovacího) řízení, nemá výsledek tohoto dalšího řízení již vliv na výši pokuty za opožděné tvrzení daně.

Z povahy věci a rovněž z důvodu respektování zásady ne bis in idem (zákaz dvojího potrestání za týž čin) se jedná o sledování pouze v rámci dílčího řízení (vyměřovacího, jehož účelem je prvotní vyměření daně, anebo doměřovacího, které je vedeno za účelem stanovení změny poslední známé daně), nikoliv k poslední známé dani jako celku. Pokud se v další fázi či při přezkumu dílčího řízení prokáže, že daňovému subjektu nebyla daň stanovena ve správně vyšší a zároveň s touto nesprávnou vyšší daně vznikla daňovému subjektu povinnost uhradit pokutu za opožděné tvrzení daně, je nutné rozhodnutí o daně pokutě rovněž změnit, popř. zrušit. Ovšem pokud například daňový subjekt podal řádné daňové přiznání opožděně, za což mu vznikla povinnost uhradit pokutu, a následně podal dodatečné daňové přiznání na daň vyšší oproti poslední známé dani, nemůže mít pravidlo o sledování osudu daně za následek to, že dojde k navýšení pokuty za opožděné tvrzení daně vzniklé v rámci řádného daňového přiznání. Uvedené platí i opačně, kdy výsledkem doměřovacího řízení bude snížení daně.

(Novela zákonem č. 218/2025 Sb., účinnost změny dnem 1. července 2025)

ném daňovém priznání nebo dodatečném vyúčtování, na jehož základě došlo k doměření daně. To neplatí, pokud toto dodatečné daňové priznání nebo dodatečné vyúčtování nebylo přípustné.

HLAVA III ÚROKY

Díl 1

Společná ustanovení

§ 251a

Společná ustanovení o úrocích

(1) Úrok vzniká za každý jednotlivý den, kdy jsou splněny podmínky pro jeho vznik.

(2) Úrok se nepředepíše a nevzniká povinnost jej uhradit, nepřesáhne-li v úhrnu u jednoho druhu daně u jednoho správce daně za jedno zdaňovací období nebo za jeden kalendářní rok u jednorázových daní částku 1 000 Kč.

(3) Správce daně vyrozumí daňový subjekt způsobem podle § 153 odst. 3 o předpisu úroku, je-li úrok předepsán do evidence daní z důvodu, že pominuly podmínky pro jeho další vznik.

(4) Proti postupu správce daně v souvislosti s předepsáním a vyplacením úroku je daňový subjekt oprávněn uplatnit námitku.

(5) *Je-li při výpočtu výše úroku zohledňována výše repo sazby stanovené Českou národní bankou, použije se výše této sazby platná pro první den kalendářního pololetí, do něhož spadá daný jednotlivý den, kdy úrok vzniká.*

§ 251b

Společná ustanovení o úrocích hrazených daňovým subjektem

(1) Úrokem hrazeným daňovým subjektem je

- a) úrok z prodlení,
- b) úrok z posečkané částky.

(2) Vznikne-li úrok hrazený daňovým subjektem, je daňový subjekt povinen jej uhradit správci daně.

(3) Do evidence daní správce daně předepíše úrok hrazený daňovým subjektem, u kterého

- a) dosud trvají podmínky pro jeho vznik, vyžaduje-li to stav osobního daňového účtu daňového subjektu, nebo
- b) pominuly podmínky pro jeho další vznik.

(4) Úrok hrazený daňovým subjektem u záloh vzniká do dne splatnosti zálohované daně.

§ 251c

Společná ustanovení o úrocích hrazených správcem daně

(1) Úrokem hrazeným správcem daně je

- a) úrok z vratitelného přeplatku,
- b) úrok z nesprávně stanovené daně,
- c) úrok z daňového odpočtu.

(2) Vznikne-li úrok hrazený správcem daně, je správce daně povinen jej uhradit daňovému subjektu.

(3) Úrok hrazený správcem daně, u kterého pominuly podmínky pro jeho vznik, předepíše správce daně do evidence daní.

(4) Úrok hrazený správcem daně je *snížením příjmu* rozpočtu, ze kterého je hrazena činnost správce daně.

(5) *Úrok hrazený správcem daně nevzniká z*

- a) *vratitelného přeplatku, který správce daně daňovému subjektu nevrátil proto, že o to byl daňovým subjektem požádán,*
- b) *úroku hrazeného správcem daně.*

§ 251d

Vztah úroků hrazených správcem daně k náhradě újmy

Priznat náhradu škody nebo přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, které byly způsobeny daňovému subjektu jednáním správce daně, lze pouze v rozsahu, v jakém nevzniká úrok hrazený správcem daně.

Díl 2

Úroky hrazené daňovým subjektem

§ 252

Úrok z prodlení

(1) Základem pro výpočet úroku z prodlení je

- a) splatná daň, která nebyla uhrazena, nebo
- b) vratka vzniklá v důsledku neoprávněného uplatnění daňového odpočtu nebo daně.

(2) Úrok z prodlení vzniká

- a) od čtvrtého dne následujícího po původním dni splatnosti daně do dne její platby; stanovení náhradního dne splatnosti daně nemá vliv na určení doby, po kterou vzniká úrok z prodlení, nebo
- b) ode dne vrácení, použití nebo převedení vratky vzniklé v důsledku stanovení daňového odpočtu nebo daně, anebo předepsání zálohy na daňový odpočet do dne její platby.

Poznámky ke změnám:

§ 251a odst. 5 ► Odstavec 5 utvrzuje stávající správní praxi aplikovanou od 1. ledna 2021 při výpočtu úroků, a to jak úroků hrazených daňovým subjektem (úroku z prodlení a úroku z posečkané částky), tak i úroků hrazených správcem daně (úroku z vratitelného přeplatku, úroku z nesprávně stanovené daně a úroku z daňového odpočtu). Uvedeným dnem nabyla účinnosti novela daňového řádu zákonem č. 283/2020 Sb., která mimo jiné obsahovala revizi sankčního systému. Součástí této revize byla úprava týkající se výše úroků, která byla od počátku roku 2021 odvozena od výše úroku z prodlení, jenž podle § 252 odst. 4 daňového řádu odpovídá výši úroku z prodlení podle občanského zákoníku (konkrétně jeho ustanovení § 1970, resp. podle § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., podle něhož výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 %). Výpočet samotného úroku z prodlení při správě daní, který dle § 251a odst. 1 vzniká za každý jednotlivý den, kdy jsou pro tento vznik splněny podmínky (nikoliv tedy jako celek za celou dobu prodlení), se tak i nadále mění v jednotlivých pololetích po dobu trvání prodlení, resp. je posuzován a případně měněn k prvnímu dni kalendářního pololetí. *(Novela zákonem č. 218/2025 Sb., účinnost změny dnem 1. července 2025)*

§ 251c odst. 4 a 5 ► Nový text lépe vyjadřuje vztah k § 2 daňového řádu. Obecně platí, že platby směřující od správce daně k jednotlivcům mají charakter tzv. vratky. Vratkou je třeba ve smyslu legislativní zkratky zavedené v § 2 odst. 1 daňového řádu rozumět snížení příjmu veřejného rozpočtu. Projevuje se tedy na příjmové straně příslušného rozpočtu, nikoliv na straně výdajové (a nejinak je tomu u úroků hrazených správcem daně).

Účelem odstavce 4 bylo určit, vratkou jakého rozpočtu bude vyplácený úrok hrazený správcem daně. Vzhledem k tomu, že vznik úroku bude objektivně způsoben správcem daně (subjektivní zavinění se nezkoumá, a je v tomto ohledu irelevantní), je stanoveno speciální pravidlo ohledně rozpočtového určení tak, aby vratka odpovídající výši úroku hrazeného správcem daně šla výlučně na úkor rozpočtu, ze kterého je hrazena činnost tohoto správce daně.

V odstavci 5 bylo nově vymezeno pravidlo, podle něhož správci daně nevzniká povinnost hradit „úrok z úroku“, stejně tak jako taková povinnost nevzniká podle již dříve platné úpravy daňovému subjektu. Jedná se o promítnutí obecného principu zákazu anatocismu (tj. zákazu vzniku úroku z úroků). Úroky tak lze úročit pouze tam, kde je dostatečná zákonná opora pro dovození výjimky ze zákazu anatocismu (jako např. v § 1806 občanského zákoníku). V souladu s § 251d daňového řádu není dotčena možnost jednotlivých osob domáhat se případné náhrady škody způsobené jednáním správce daně.

(Novela zákonem č. 218/2025 Sb., účinnost změny dnem 1. července 2025)

§ 252 odst. 3 písm. d) a odst. 4 ► Úrok z prodlení, který hradí daňový subjekt, a úrok z nesprávně stanovené daně, který hradí správce daně, spojuje pravidlo, že nevznikají v případě peněžitěho plnění v rámci dělené správy. To odpovídá současnému pojetí dělené správy procesní, která se v řadě případů překrývá s dělenou správou věcnou (kompetenční). Nová možnost podle § 175 odst. 1 písm. b) daňového řádu, podle níž by správce daně mohl požádat o vymáhání nedoplatku, který je příjmem veřejného rozpočtu podle § 2 odst. 2 písm. a) až d), obecného správce daně, však bude znamenat rozšíření případů dělené správy také do oblasti peněžitých plnění, u nichž dána dělená správa procesní (nalézací i platební rovina se řídí daňovým řádem), ale bude dána výlučně dělená správa věcná (kompetenční). Tím by došlo k vyloučení vzniku obou uvedených úroků v těchto nových případech, což není žádoucí stav a neexistuje pro to důvod. Výluku bylo proto třeba užít pouze na případy dělené správy procesní v duchu úpravy terminologie § 161 daňového řádu tak, aby v principu nedošlo ke změně stávající úpravy úročení (přičemž výluka se uplatní jak v případě, kdy jde pouze o dělenou správu procesní, tak v případě, kdy jde o dělenou správu procesní v kombinaci s dělenou správou věcnou). Do odstavce 4 byla doplněna povinnost správce daně zohlednit při výpočtu úroků z prodlení existenci vratitelného přeplatku, ale jen takového vratitelného přeplatku, který tento správce daně za daňovým subjektem eviduje nebo evidoval (popřípadě jej eviduje či evidoval jiný věcně příslušný správce daně). Jinými slovy se nově stanoví, že správce daně při určení výše úroku z prodlení nepřihlíží k vratitelnému přeplatku evidovanému u jiného správce daně, který není rovněž věcně příslušný, a to jak ex offio, tak i případně v návaznosti na námitku daňového subjektu o existenci takového přeplatku u jiných správců daně. Výjimka pro jiné věcně příslušné správce daně, v jejichž případě mají být přeplatky zohledněny, cílí především na finanční a celní úřady tak, aby mohly být zohledněny přeplatky evidované vždy v rámci dané územní sítě orgánů.

(Novela zákonem č. 218/2025 Sb., účinnost změny dnem 1. července 2025)